

Технологічна освіта учнів з особливими освітніми потребами під час дистанційного навчання

Анотація. Організація дистанційного освітнього процесу створює нові умови роботи з учнями і нові проблеми, як психолого-педагогічного, так і технічного змісту. Особливо це стосується проведення уроків з учнями з особливими освітніми потребами. Чітке визначення проблем створить можливості для подальшого їх розв'язання. В ході роботи з учнями у Навчально-реабілітаційному центрі міста Чернігів визначені такі проблеми: налагодження передачі файлів з навчальною інформацією; контроль та корекція ходу виконання практичних робіт з трудового навчання, технологій та інформатики.

Ключові слова: дистанційна освіта, учні з особливими освітніми потребами, технологічна підготовка, інформаційна підготовка.

Abstract. The organization of the distance educational process creates new conditions for working with students and new problems, both psychological and pedagogical, and technical. This especially applies to conducting lessons with students with special educational needs. A clear definition of problems will create opportunities for further solving them. In the course of working with students in the Educational and Rehabilitation Center in the city of Chernihiv, the following problems were identified: setting up the transfer of files with educational information; control and correction of the practical work course on labor training, technologies and informatics.

Keywords: distance education, students with special educational needs, technological training, informational training.

Постановка наукової проблеми. Необхідність переходу у дистанційну форму організації освітнього процесу в 2022 році, для підвищення рівня безпеки учнів та вчителів, спричинена нанесенням ударів російськими військами по цивільним об'єктам України, а до цього карантинні заходи протидії поширенню COVID-19 створили перед вчителями нові проблеми забезпечення проведення уроків з учнями. Особливо гостро це відчувається при роботі з учнями, які мають особливі освітні потреби. Їх навчання передбачає створення спеціального освітнього середовища, яке забезпечує відповідні умови для формування компетентностей та корекції відхилень у розвитку.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Основи дистанційного навчання розробляються вже протягом майже тридцяти років. Організаційно-педагогічні засади дистанційного навчання, підходи до його реалізації досліджували В. Биков, О. Гончар, Б. Демид, І. Копил, В. Кухаренко, С. Сагайдак, П. Стефаненко, Б. Шуневич та інші. Для нашого дослідження також становлять інтерес праці зарубіжних науковців і практиків Д. Бела, Дж. Блумстук, Дж. Коумі, М. Мура, Є. Полат, Д. Спенсера.

Аналіз психолого-педагогічних досліджень свідчить, що більшість питань, розглянутих у публікаціях, стосуються теорії елементів дистанційного навчання та узагальнення досвіду закладів освіти, які брали участь в експериментах [1]. Практичний досвід швидкого переходу всієї системи освіти до дистанційного навчання, особливості організації цього процесу, зокрема в межах технологічної освітньої галузі, потребують досліджень.

Мета статті – визначити актуальні проблеми під час дистанційного проведення уроків технологій та інформатики з учнями з особливими освітніми потребами.

Завдання:

- проаналізувати зміст дистанційного навчання учнів з особливими освітніми потребами;
- визначити проблеми дистанційної освіти пов'язані з навчаннями учнів з

особливими освітніми потребами на уроках трудового навчання, технологій та інформатики.

Виклад основного матеріалу. Основні цілі навчання для учнів з особливими потребами включають в себе підготовку учнів до життя та навчити реагувати на події у своєму повсякденному житті. Значний внесок у це роблять уроки трудового навчання, технологій та інформатики, оскільки учні набувають практичних умінь, які допоможуть в подальшому житті побутовій та професійній діяльності.

Під час забезпечення дистанційної освіти особливе місце посідає використання інформаційно-комунікативних технологій, використання яких дозволяє сформувати знання і уміння в учнів, вчителю отримати інформацію про стан формування компетентностей та процес розвитку особистості кожного школяра.

Технологічна та інформатична освітні галузі є важливими для учнів, для їх майбутньої побутової і професійної діяльності. Технології обробки конструкційних матеріалів та використання цифрових гаджетів, забезпечують сферу самообслуговування і виконання професійних завдань. Спостерігаючи за навчанням вихованців Чернігівського навчально-реабілітаційного центру, видно їх прогрес та успіхи. Вивчаючи технології обробки конструкційних матеріалів, декоративно-ужиткового мистецтва, побутові та інформаційні технології учні поступово знайомляться з предметами та засобами вжитку, працюють і отримують результат своєї діяльності, взаємодіють з іншими учнями у процесі виконання навчальних проєктів, тобто розвивають індивідуальні якості особистості [2].

Вміння використовувати предмет праці поглиблює екологічне, етичне виховання учнів, сприяє розвитку естетичної культури особистості. Використання інструментів та матеріалів на уроках технологій, комп'ютерного обладнання і програмного забезпечення на уроках інформатики, виховує в учнів дбайливе ставлення і раціональне використання особистих речей, шкільного майну та суспільної власності. Це створює умови для систематичного гармонійного розвитку особистості, під чіткими контролем вчителя. Проте, такий контроль важко забезпечити в умовах дистанційного навчання. Відсутні можливості скеровувати рухи учнів під час виконання технологічних операцій чи взаємодії з інтерфейсом програмного забезпечення. Тактильна взаємодія з учням дає можливість їм краще зрозуміти дії і полегшити процес сприймання інформації.

Враховуючи позитивні властивості дистанційного навчання учнів: можливість працювати кожному учаснику освітнього процесу у індивідуальному темпі та мати цілковиту мобільність, обмежену лише наявністю гаджетів та доступом до мережі інтернет [1]. Проте, виконання завдань роботи над проєктами з технологій та інформатики вимагає наявності стійкої мотивації до навчання, бо вдома вчитель не зможе постійно задавати темп і послідовність виконання завдань. Важко на відстані підтримувати емоційний зв'язок, тим самим підбадьорюючи і надихаючи учнів [4].

Перелічені труднощі звісно ще не охоплюють проблем, які пов'язані з підготовкою вчителів користуватися комп'ютерною технікою для організації освітнього процесу на відстані. Вчителям важко формувати доступну для отримування файлів з освітнім контентом, а також доступну для сприймання інформацію, враховуючи вікові, фізичні і психологічні особливості учнів. Це обмежує можливості вчителів модифікувати традиційні методи навчання до умов дистанційної освіти.

Висновки. Отже, технологічна та інформатична підготовка учнів з особливими освітніми потребами в умовах дистанційного навчання вимагає переосмислення і подальшого пошуку розв'язання низки психолого-педагогічних і технічних проблем. Зокрема варто розробити методику організації взаємодії між учнями під час виконання проєктів, а також методику вступного і поточного інструктажу до і під час виконання практичної роботи учнів з особливими освітніми потребами.

Список використаних джерел:

1. Ковальчук В.І., Воротникова І.П. Моделі використання елементів дистанційного навчання

в школі. *Інформаційні технології і засоби навчання*. 2017. Т. 60. Вип. 4. С. 58-76.

2. Мачача Т.С. Методологічні засади формування культурологічного змісту варіативного складника профільної технологічної освіти. *Проблеми сучасного підручника. Педагогічна думка*. 2019. С. 171-183.

3. Мачача Т.С., Юрженко В.В. Стратегії розвитку технологічної освіти в середній загальноосвітній українській школі: наскрізність змісту і структури. *Український педагогічний журнал*. 2017. Вип. 2. С. 58-68.

4. Миронова С.П., Матвєєва М.П. Реалізація індивідуального підходу до дітей з вадами інтелекту у процесі навчання. Кам'янець-Подільський: КПрПУ, 2001. 28 с.